

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאועז שליט"א תלמידו של מו"ח פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

הנחת תפלין במתיקות

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

עד שעשה טוב מאד

קדם כל אני רוצה להודות בשמי ובשם יהודים רבים ותשובי ארה"ב, על הגליון הנפלא שלכם הגדוש בשיחות המאירות עינים, שמגיע מדי שבוע גם אלינו תושבי ארה"ב, ובמלה אחת אומר, שאי אפשר להרגיש מתיקות בשבת בלי הגליון 'מתיקות השבת' ומתיקות הפרשה...

רציתי לפרסם מעשה נורא שארע עמי לפני כשבע עשרה שנה:

מאז צעירותי, הייתי נמשך לקרב לבבות טועים לאביון שבשמם, ולאחר כמה שנים מיום נשואי, הציעו לי לסייע לחוץ לארץ לאזור שישי בו משפחות של יהודים הגרים בין בני נכה, במטרה להשתדל לחזק אותם ביראת שמים ובקיום התורה והמצוות.

ששתי על ההודמנות וקבעתי מועד לנסיעה, אלא שאני בו יחיד לאמי האלמנה ומנהיג היה לבקר אותה לעתים תכופות, וכשהיה שמעה מהחלטתי, היא אמנם שמחה במטרה הטובה שלי לחזק יהודים ואף זה היה רצונה שאסע לצרף חיוק יהודים, אבל בכל זאת הרגש שלה התעורר מאד על שהיא לא תוכל לראות אותי במשך הרבה זמן.

ביום הטיסה היא לותה אותי לשדה התעופה, ובדרך היא הוציאה מהתיק שלה שעון קרתי מאד שהיא קנתה בעבורי בסכום יתק, ואמרה: קניתי לך את השעון הזה כדי שתזכר אותי, ובכל יום תתקשר אלי, כי אין לי מי שישמח אותי חוץ ממך. כשעליתי למטוס, היא נפרדה ממני כשדמעות רבות זלגו מעיני.

בסיעתא דשמיא הגעתי ליעד יחד עם נות ביתי וכבר היה הוציאה מהתיק שלה שעון קרתי מאד שהיא קנתה בעבורי בסכום יתק, ואמרה: קניתי לך את השעון הזה כדי שתזכר אותי, ובכל יום תתקשר אלי, כי אין לי מי שישמח אותי חוץ ממך. כשעליתי למטוס, היא נפרדה ממני כשדמעות רבות זלגו מעיני.

יום אחר, תוך כדי הליכתי לבית הנקנסת, עברתי ליד חבורת בחורים ריקים ופוזחים, כשעברתי כמה מטרים מלדי, ראיתי הרגשת זדים גסות ששופחות על כתפי, ואני מושמע קול גם שאומר

« המשך המשפט בעמוד ד'

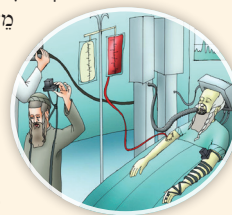
(ש"ע כח), אף עלינו להתבונן היכן רמזים במצוות התפלין הנסים שפסבוע, שזכירתן היא התקלית של זכירת יציאת מצרים, כדברי הרמב"ן הנ"ל.

תפלין מהדרות שאינן מפארות

הנה נאמר בפ"ש תנו: "למען תהיה תורת ה' בפיך" וד"ש ת"ל (שפת חס): "מן המתיר בפיך, כלומר שהתפלין צריכות להיות עשויות מעור העשוי ממין בהמות שהותרו לשמך לאכלן בפניו. וצריך באור, הרי התפלין אינן נכנסות לפניו לאכילה, אלא הן רק כמלבוש (ע"י ע"בין צה) ואם כן, מה השעם לשצריך שהן יהיו מעור בהמה שהותרה?"

עוד צריך באור, מדוע עושים את התפלין

מעור בהמה ולא מטסי כסף וזהב ולגנים בכך? "זה אלי ואנוהו", שפרשו ת"ל התנאף לפניו במצוות? וכמו כן צריך באור מה מלמדנו מה שצפסק להלכה (א"ח כב ט) שהלכה למשה מסיני לעשות את התפלין מרבעות ולא עגולות? וכן מה מלמדנו שהתפלין צריכות להיות צבועות בצבע שחור דוקא?

הלב של התפלין

אלא שאם הבהמות שהותרו לאכילה אינן מקריבים על גבי המזבח, וכבר הרחבנו בענין הקרנות (בספר 'מתיקות התורה' ו'תרא), ששפאדם מקריב את הבהמה, יתבונן באברי הבהמה שהם קדושים האברים שה' נתן לו ויתברר עליהם, ועל כך אמר דוד מלכנו: "ובח לאלקים תודה", כלומר, שרצון ה' שדרך הקרנות נבוא ליד הודאה לה' וכה הם יעלו לריח ניחוח אשה לה'.

ועל כן נצטוו הכהנים לזרק את הדם של הקרבן על קרנות המזבח, כדי שהפנים ילמדו את העם על ידי זריקת הדם דעת של הודאה לה' על הלב שהוא כנגד המזבח, כדאיאת בתקונו זה (קמ): 'ליבא איהו מזבח דביה דם דקרנבין', וזריקת הדם על המזבח מוסיפה לאדם את גדל החסד שהקנה"ה עושה עמו, שבכל פעימה ופעימה שהלב פועם,

"למען שתי אתי אלה בקרב". בפ"ש ת"ל הקודמות מבאר, שמשם אומר לפרעה בשם ה' שמשרת המפות היא "בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ", ויש לומר, ששקט הפונה אינה בשביל שפרעה ידע את ה', שהרי אמרו ת"ל שכל הפרעניות שה' מביא על הגויים אינן אלא בשביל ישראל, אלא המטרה היתה שאנו היהודים נתבונן דרך המפות באותות ובמופתים שהקנה"ה עושה עמנו בתוך קרבנו ומעינו, על דרך שנאמר: "אתי אלה בקרב", הינו שפאשר נראה את היסורים שה' מביא לקרבם של פרעה ועמו, גדע להעריה את החסדים והטובות שה' מניח בקרבנו ובמעיו.

ולפי זה יתבאר הפסוק, "בעבור תדע" וכו', שפאשר פרעה - שהסתיר את מלכות ה' בכך שהציג את עצמו כאליל - כפי שה' הוא המלך הגדול, הרי שאצל עם ישראל תתחזק ביותר האמונה בה, בעקבות כך שצ"א שאפילו פרעה, האליל השקרי, מאמין שה' הוא המלך, ומצא, שהעקר הוא שעם ישראל ידעו את ה'.

וכמו שבסוף הפרשה הקנה"ה מצוה שנקשר תפלין על זרוענו ועל ראשנו, כי התפלין הן אות שצדע על ידן את האותות והמופתים שיש לנו בקרבנו [והדלהן בהרחבה], והשעם שצטוינו להניח תפלין על זרוענו ועל ראשנו מבאר בתורה: "כי כד תזקה הוצאך ה' ממצרים", ומצינו מצוות נוספות שהן זכר ליציאת מצרים, ויודעים דברי הרמב"ן שכתב בפ"ש תנו, שענין זכירת האותות והמופתים שהיו במצרים, הוא בכדי שנתעורר להאמין שגם חסדי ה' התדירים עלינו ונראים בדרך השבע אינם מקרה, אלא הם כלם נסים.

ואכן, כשנתבונן מעט בפ"ש תפלין שהקנה"ה מצוה במפורש את יציאת מצרים, נבוא מן זכירת יציאת מצרים, ומעצם הנחת התפלין על היד נבוא לזכרון ידו ההזקה של ה' וזרועו הנטויה

נכנס הדם אל הלב וְזֶרְקָן מִמֶּנּוּ תִּזְרָה אֶל הַגּוֹף בַּמְרוּצָה לֹא הָרָף. וּמִצֻּת זֵרִיקַת הַדָּם הִיא שֶׁתִּי מִתְנַת שֶׁהוּא אֲרָבַע, כְּנֶגֶד הַחֲדָרִים שֶׁבִּלְב שֶׁכִּיזְעוּ הֵם שְׁנַיִם שֶׁהֵם אֲרָבַע, וְכַתּוּב: "עַל הַמְּזֻבַּח סָבִיב", לְרַמֵּז אֶת חֶסֶד הַדְּמוּיִם שֶׁאֲזָרְמִים מִחֲדָרֵי הַלֵּב אֶל סָבִיב כֹּל הָאֲבָרִים שֶׁבְּגוּפֵנוּ.

יְדִינוּ כִּהָּה

וְאֵת הַהִתְבַּוְּנוּת הַזֶּה שֶׁל הַהוֹדָאָה עַל הַדְּמוּיִם וְעַל כָּל הָאֲבָרִים, שֶׁהִיוּ הַתְּנַיִם מְלֻמְדִים בְּזֵרִיקַת הַדָּם עַל הַמְּזֻבַּח, בִּיכְלִתְנוּ לְכוּן בְּכָל יוֹם בְּהִנְחַת תְּפִלִּין שֶׁאֵינוֹ עֲשִׂיּוֹת מִתְּהַב, אֲלֵא הוּ עֲשִׂיּוֹת מֵעוֹר שֶׁל בְּהִמָּה טְהוֹרָה זְדוּקָא, שֶׁאִוְתָהּ מְקַרְבִּים עַל גְּבִי הַמְּזֻבַּח, כְּדִי לְזַכֵּר אֶת הַפְּגֻמָּה הַלְלוֹ שֶׁל הַהוֹדָאָה גַּם בַּמִּצְוֹת תְּפִלִּין, וְכִשְׁאֲנוּ מְנִיחִים אֶת תְּפִלִּין שֶׁל יָד פְּגֻמַת הַלֵּב, נוֹדֵה עַל הַלֵּב הַפּוֹעֵל בְּגוּפֵנוּ כְּרֵאוּי, וְעַל מְרוּצַת הַדְּמוּיִם הַזּוֹרְמֶת מִלִּבְנוּ אֶל אֲבָרֵי גוּפֵנוּ לֹא הָרָף.

וְלִכְךָ מְנִיחִים אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד עַל יָד שְׂמֹאל שֶׁהִיא יָד פְּהָה, כְּדִי לְזַכֵּר שֶׁהַיָּד שֶׁלְנוּ פְּהָה וְלֹא בְּכַחַנוּ וְעֵצֵם יְדֵינוּ אֲנוּ עוֹשִׂים וּפּוֹעֲעִלִים, שֶׁהִרֵי הַקֶּבֶץ הוּא זֶה שֶׁמְזוֹרְמִים לְנוּ אֶת הַדָּם בְּגוּף, וְאִלּוּלֵי כֵן, לֹא הָיָה בְנוּ שׂוֹם כַּח וְחִיּוּת, "כִּי הַדָּם הוּא הַנְּפֶשׁ".

הַמְּזֻבַּח כַּתְּפִלִּין

וְכַעַת יוֹבֵן הַסַּבָּה לִכְךָ שֶׁהַתְּפִלִּין צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת מְרוּבְעוֹת לְגִמְרֵי כָּל הַזְּוִיּוֹת, שֶׁכַּמוֹ כֵּן אֲמָרוּ תוֹ"ל (חולין י"ה). לְגַבֵּי הַמְּזֻבַּח, שֶׁהוּא צְרִיף לְהִיּוֹת מְרוּבַע לְגִמְרֵי וְאֵם נִפְגְּמָה אַחַת מִפְּגֻמַת הַמְּזֻבַּח אֶפְלוּ בְּפִסָּם קֶטֶץ - פְּסוּל, כִּי הַמְּרוּבַע - בְּשׂוֹנָה מִהַעֲגוּל - יֵשׁ לוֹ זְוִיּוֹת, וְזוֹרְקִים אֶת הַדָּם עַל זְוִיּוֹת הַמְּזֻבַּח, כְּדִי לְהִזְרִיף לְאֶדָּם שֶׁמְרוּצַת הַדְּמוּיִם זּוֹרְמֶת אֶצְלוֹ בְּכָל עֶרְךָ וְעֶרְךָ שֶׁבְּכָל פְּנֵה בִּלְבוֹ וּבְגוּפוֹ.

כִּי אִם יִשְׁתַּם אֶחָד מֵהֵם - אֶפְלוּ עֶרְךָ אֶחָד - אִי אֶפְשָׁר לְהַתְקַנֵּם וְלַעֲמֹד לְפָנֶיהָ... וְלָכֵן הַתְּפִלִּין נִקְרָאוֹת 'אוֹת', כְּמוֹ שֶׁכַּתּוּב: "וְהָיָה לָּהּ לְאוֹת עַל יָדְךָ".

כִּי הוּא 'אוֹת' הַמְּזֻבַּח לְנוּ שֶׁהוּא מְזוֹרְמִים לְנוּ דָּם כְּדֵי רַבַּע בְּלִבְנוּ וּבְגוּפֵנוּ. וְהִנְחַת תְּפִלִּין שֶׁל יָד כּוֹדֶמֶת לְתְּפִלִּין שֶׁל רֶאשׁ, כִּי עֲלֵינוּ לְהַקְדִּים הוֹדָאָה עַל הַדְּמוּיִם שֶׁאֲזָרְמִים בִּלְבָב, כִּי מִהֵלֵב הַדָּם זּוֹרֵם גַּם אֶל הַמֶּחֱ.

הַעוֹרְקִים שֶׁל הַמְּזֻבַּח

וּבְאִמְצַע הַמְּזֻבַּח הִיָּה 'מַעֲשֵׂה רִשְׁתִּי' (שְׁמוֹת כ"ז), הוּא כְּעִין תְּפִירוֹת הַתְּפִלִּין, הַרוֹמְזוֹת לְעוֹרְקִים וְלִזְרִידִים הַמְּתוּחִים לְאֶרְךָ כֹּל הַגּוּף, שֶׁכַּהֵן זּוֹרֵם הַדָּם. וְגַם הַתְּפִירוֹת צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת מְרוּבְעוֹת (מְנִחוֹת לַה), כְּדִי לְרַמֵּז, שֶׁהַדָּם זּוֹרֵם לְכָל הַפְּגוּמָה, אִף הַרְחוּקוֹת בִּיחַת שֶׁבְּגוּף, וְאִין שׂוֹם פְּנֵה שֶׁהָדָם אֵינוֹ מְגִיעַ לְשֵׁם.

וְכַמוֹ כֵּן 'הַמְּקוֹם הַתְּפוּחִ' עַל גְּבִי הַמְּזֻבַּח מְאִפֵּר הַקְּרָבּוֹת, מְזַכֵּר אֶת 'הַמְּקוֹם הַתְּפוּחִ' בְּזִרְעוֹ שֶׁל הָאֶדָּם מְשִׁירִים, שֶׁעֲלֵיו מְנִיחִים תְּפִלִּין כְּדִי לְזַכֵּר אֶת חֶסֶד הַשְּׂרִירִים וְכִרְיָאוּתָם שֶׁנִּתְּנוּ לְנוּ ה', שֶׁאֵינוֹ סוֹבְלִים מִמִּינוּ שְׂרִירִים פְּחֵלֵי הַנּוֹרָא הַנִּקְרָא 'פְּרִקְוִינְסוֹן' וְכַדּוּמָה, רַחֲמֵנָא לְצַלָּן.

מִתִּיקוֹת רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין

מִהַתְּפִלִּין שֶׁל יָד יוֹצֵאת רְצוּעָה אֲרָבָה, וְהִיא כְּנֶגֶד הַעֶרְךָ הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא מִן הַלֵּב הַנִּקְרָא 'אֲבִי הַעוֹרְקִים', שֶׁבְּתוֹכֵהוּ הַדָּם זּוֹרֵם מִהֵלֵב לְכָל הַגּוּף. וְיֵשׁ כְּזֶה מִנְהַגִּים חֲלוּקִים: יֵשׁ נוֹהַגִּים לְכַרֵּךְ אֶת הַרְצוּעָה מִבְּפִי אֶל כַּף חוּץ, וְיֵשׁ נוֹהַגִּים לְכַרֵּךְ אֶת הַרְצוּעָה מִבְּחוּץ אֶל כַּף פְּנִים, וְעַל דֶּרֶךְ הָאֲמוּר אֶפְשָׁר

לומר שֶׁאֵלּוּ נֶאֱלָו דְּבָרֵי אֲלָקִים חַיִּים הוּא, כִּי הַדָּם זּוֹרֵם גַּם כַּלְפֵי פְּנִים - מִכָּל הַגּוּף אֶל הַלֵּב, וְגַם כַּלְפֵי חוּץ - מִהֵלֵב לְכָל הַגּוּף.

וּלְפִי הָאֲמוּר, יוֹבֵן טַעַם לִכְךָ שֶׁדִּין הַתְּפִלִּין הַלְכָּה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁהָיוּ שְׁחוּרוֹת, מִשּׂוֹם שֶׁצָּבַע הַשְּׁחוֹר מְלַמְּדֵנוּ שֶׁדָּם נִפְשׁוֹ שֶׁל הָאֶדָּם שֶׁחוֹר מִחַמַּת

תְּאוּתוֹ וּמְדוּתוֹ הַפְּחוּתוֹת וְהַעֲכוּרוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (הַלֵּין מ"ט): דָּם שְׁחוֹר - אֶדָּם הוּא, אֲלֵא שֶׁלְקָה, הוּא אֲשֶׁמִי כְּכַהֲנָה גְּסָה, כְּמוֹ הַתְּפִלִּין הַנְּעֻשׂוֹת מִבְּהִמָּה גְּסָה, וְאֵף עַל פִּי כֵּן הוּא מִדָּחֵם עֲלֵיו וּמִמִּשְׁיָוִה לְהַחִיּוֹתוֹ וְלְהִזְרִים בְּגוּפוֹ אֶת הַדָּם, "כִּי הוּא יָדַע יְצִרְנוּ", וְהוּא דָן אוֹתָנוּ לְכַף זְכוּת.

לְחִיּוֹת אֶת הַתְּפִלִּין כָּל הַיּוֹם

בְּצִיּוֹר שְׁבֻכוֹתֶת הַגְּלִילִין: הַיהוּדִי זֹכֵר בְּעַת הַנְּחַת הַתְּפִלִּין אֶת הַחֲסִידִים שֶׁהוּא גּוֹמֵל עִמּוֹ בְּמוֹחוֹ הַבְּרִיא. בְּלִבּוֹ וּבְכָל אֲבָרָיו. וְכֵן הוּא זֹכֵר עַל יְדֵי הַתְּפִלִּין אֶת חֶסֶד ה' שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּבֶשֶׁר הַבְּמָה לְאֲכִילָה וְיוֹן לְשִׁתָּה. שְׁעַל יָדָם מִתְקַים גּוֹף הָאֶדָּם.

כִּיצַד הַתְּפִלִּין מְזַכְרִים אֶת הַחֲסִידִים הַלְלוּ?

מִדּוּעַ הַתְּפִלִּין צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת בְּצֻבַע שְׁחוֹר?

בְּצִיּוֹר שֶׁלְפָנֵינוּ: הַפְּחֵן מִלְּמַד אֶת מְקַרְבֵי הַקְּרָבּוֹן אֶת חֶסֶד ה' שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ דָּם בְּרִיא וּמְלֻמְדוֹ לְהַתְּבַוְּנֵנוּ בְּהִזָּאת הַדָּם עַל אֲרָבַע קְרוֹנוֹת הַמְּזֻבַּח וְלְהַזְכִּיר עַל יְדֵי זֶה בְּדָם הָאוֹרֵם בְּכָל גּוּפוֹ.

הִיא הִזָּאת הַדָּם מְזַכְרָה אֶת זְרִימַת הַדָּם בְּכָל הַגּוֹף?

וּבְמָה הַתְּפִלִּין זְדוּמוֹת לְמִזְבַּח?

הַתְּשׁוּבוֹת לְשִׁאלוֹת בְּמֵאֲמָר: 'הַנְּחַת תְּפִלִּין בְּמִתִּיקוֹת' וּבְמֵאֲמָר: 'מִתִּיקוֹת רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין'.

יחמם את הדם לעבודת ה'

והרצונות מזכירות לנו את כל הירידים והעורקים שדרכם זורם הדם בגופנו, וכוכים אותם על גבי הירוע שבה נפרים הירידים והעורקים בפרוי, וזה אפשר להרגיש את הדפוק של הלב, וכן על ידי התפילין אנו זוכרים את חסדי ה' שלבנו, עורקינו וירידינו מתפקדים פראוי ללא הרף.

ויש הזוגים לכה את הרצונות על גבי הבית של תפילין של יד, ועל דרך האמור אפשר לכוון שהוא כשני זריקת הדם שהיו זורקים בבית המקדש על ארבע פנות המזבח המרבע בתפילין, כדי להזכיר לעצמנו בכל יום ויום שהדם זורם אצלנו מהלב - התפילין, אל הערק - הרצונות, וזכור לדבר אפשר

מתיקות ההתחדשות בהנחת תפילין

להמליץ מה שאמרו בפרשתנו: "ויהי הדם לכם לאת על הבתים" - הרצונות הנזכרות על הבתים, על בתי התפילין, היא לנו לאות על הדם הזורם בגופנו.

ואם האדם יתבונן בזה בעלמך, ויודה לה' על הלב ועל הדמים המכיים את הגוף, ועל העורקים בגופו שאינם סתומים או חסומים ויתפלל שלא יחסמו לו לעולם, הוא כפיקול יזכה את הדמים העכורים שגנפשו ויהפכו מפשר - לאדם ולכן על דרך שאמרו (בבבב) (1) 'דם נערך ונעשה חלב', והדמים שלו יחזרו לשמש את התפקוד האמיתי שלהם, ויחממו את לבבו לאהבת ה', וכן הוא יקום את משרת התפילין, לשעבד את כל מחשבות לבו ותאוותיו לעבודתו יתברך.

קסר גדול, אלא הוא מעריה יותר את הצעצוע או מיני המתיקה שלו.

אהללה ה' בחיי

וכדי שאדם יהיה ראוי לעסק בלמוד סודות התורה והמצוות, עליו לעסק קדם בדעת שבמצוות השכיכות אליו לפי הבנתו, ונבוא על ידי קיום המצוות להתבונן בחסדים שה' עושה עמנו, כדי שנגיש קרבת אלקים ואהבה אליו יתברך, ועלינו לקום "אהללה ה' בתי אופנה לאלקו בעודי", הינו שנהלל את ה' 'בעוד' שהן 'המעלות והטובות' שיש לנו, שאנו עומדים בריאים, ונזעק לפני ה' הודעה על כל הטוב, שיש לנו משפחה בריאה והורים בריאים וכו', והעקה הזו של הודעה תחסר מאתנו צער או חלי חלילה, שמטרתם לעורר את האדם לזעק אל ה'.

והקב"ה צנינו בתורתו הקדושה: "ואהבת את ה' אלקיך", ויצרך זאת צנונו: "ויקשרתם לאות על ידך", וכו', הינו שנקשר על ראשנו ועל זרוענו את פרשת אהבת ה', כדי שיש לנו נבוא לאהבתו יתברך, ועל כן, בעת שאנו מניחים תפילין, עלינו להעצים את אהבת ה' בלבנו, והיא נגביר את אהבת ה' בלבנו; על ידי ההתבוננות בחסדים ובטובות שהוא יתברך עושה עמנו.

להפך את הבהמיות לאדם

ואדם שמיני תפילין בלי לבוא על ידן לאהבת ה' על החסדים שהוא עושה אתו, הרי שהוא דומה לבהמה, שהקב"ה מייטיב לה ואין בה דעת להפיר בטובות האלו, אבל כשהוא בא על ידי התפילין לאהבת ה' על חסדיו, הרי שהוא מעלה את עצמו מדרגת בהמה לדרגת אדם, ומקדש גם את התפילין שלו העשויות מעור בהמה להיות קדושות בקדשה רוחנית ועליונה.

ועליו נאמר: "אדם ובהמה תושיע ה'", שדרכו חז"ל, אלו בני אדם הערומים בדעת ומשמיים עצמם פכהמה, שהרי הוא הקפיים והתבונן בדעתו

כל יום צריך להתחדש עם פנה של הודעה לה' בעת הנחת תפילין על חסדי ה' שבגופנו, ולא להניחם כמצות אנשים מלמדה, ואדם אינו יכול להעריה את חסדי ה' שבגופו ללא הנחת תפילין, פי הרי הם נסתרים מעיניו ואינו יכול להבחין בהם, וכשמניח את התפילין עליו ומתבונן בחסדים האלו, הרי זה כמו שרואה חסדים אלו במוחש.

וכשמניח את התפילין של ראש "בין עיניך" נגנז המוח, כנו שהו פהודעה על המוח הבריא שנתן לנו ה', שיש בו מלאךרדי תאים וכלם שלמים ולא נפרץ אחד מהם, ששל יד זה המחשבות במוח מקדוה והאדם יכול לחשב על חסדי ה', ולא קאותם שששמשך דעתם עליהם מפני שגפרך להם ולו את אחד מהם, שמחמת כן מחשבותיהם מטופות, והמאן לצלו, ועל כן ממזים ארבעת בתי תפילין של ראש שהם מקדדים זה מזה, ללמדנו להפיר טובה לה' ולהודות לו בתפלתנו בכל לבנו על שמפריד את תאי מחנו זה מזה ושומר ככה על פריאות נפשנו.

הישועות שעל ראשנו

והפרישות שבתפילין של ראש מנדלות ומפודות זו מזו, ללמדנו שישנו ישועות שהן מנדלות מהאדם ורק לאחר כמה חדשים או שנים הוא מקבל, ויגון חסד ארץ ישראל המזרח בפרשיות התפילין, שישנם שלמשך שנים רבות לא זוכים לעלות לארץ ישראל או לקבל דינה בארץ ישראל, ולאחר שנים רבות הם זוכים לכה.

ובפרשיות התפילין מזכר גם חסד של "ואספת דגה ותישף ויצרך", ואנו מניחים זאת על ראשנו, כדי שנתעורר מכה להעריה את החסדים האלו שה' מביא לנו מאכלים וכל טוב להחיותנו, וכפיקול להעלותם מהערך על ראשנו, ונבואי שישנם סודות עצומים ונשגבים בהנחת תפילין, אבל על כן נאמר: "סוד ה' ליראיו" ואם אדם אינו ראוי לדעת את הסודות הללו, הוא עלול ללול בהם אם ידע מהם, כמו שילד קטן לא מעריה שיש של סכום

עצות מתוקות

מוכא בגמרא (דף סא), שבמערבא היו מברכים בעת תליצת התפילין 'אשר קדשנו במצוותיו וצנו לשמר חקיו, ואפשר לבאה שכל יום שאדם חולץ את התפילין סמוך לשינה, הוא עורך חשבון נפש על אותו יום האם הוא שמר את חקיו של ה'.

וביתר עמק יש לבאה לפי מה שאמרו בפרשתנו: "ושמרת את החקה הזאת למועדה", והינו שהתפילין נקראו חק והספה לכה היא משום שהתפילין מכונות כנגד חסדי ה' שבגוף האדם, ששפמיניח את התפילין וקרים בחסדים אלו וקאים על ידם לאהבת ה' שהיא משרת התפילין, לאהב את ה' [שהרי תכן התפילין הוא פרשת אהבת ה'], ואברי גוף האדם הם 'חק'.

שכן לא מוכן לנו מדיע ה' ברא את הלב במקום שהוא עומה, וכן מדיע המוח צריך כל כה הרבה מלאךרדי תאים וכן מדיע האדם צריך לצאת לבית הכסא פעמים רבות בכל יום, וכן כל אבר ואבר הוא חק, אם כן הגוף מלא בחקות שמנים כחק פרה אדומה ועליו נאמר: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמנים וארץ לא שמתי".

וחליצת התפילין מזכירה את יום הפטירה שבו ה' חולץ את החיית מכל אברי האדם, ועל אותה עת באה הברכה 'אשר קדשנו במצוותיו וצנו לשמר חקיו, הינו שמודים לה' על שזכה אותנו בכל ימי חיינו לשמר לו הפרת הטוב על האברים שנטע בגופנו, אך על פי שהם היו בעינינו כחק שמאנו מוכן.

וכמו כן לשמר חקיו הוא מלשון "ואביו שמר את הדבר", הינו שאנו שומרים בלבנו את הצפיה לזכות להבין בעולם הבא את הסודות והעסמים הסמויים באברים שה' נטע בגופנו, שבמי חיינו הם היו לנו כחק שמאנו מוכן.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, עשה עמנו כרב רחמיך ותסוכב עמנו סבות לטובה, באופן שבעבר את העולם הזה כרצונך הטוב, וכאשר מגלה לעולם הבא, תבשרנו לטובה שאכן עשינו את רצונך ושאמתה מרצה מעמנו, ותכנינו להיכלם של הצדיקים הקדושים, ונזכה לחוות לצנח בעולם זו פניה, שהוא התענוג הגדול יותר מכל התענוגים.

וברחמיך הרבים תגלה לנו בעולם הבא את סודותיה, את רזי התורה, מה רמו ומה טמון בכל הנקמה והנקמה שבפריאה, ולמען זאת זכנו כפר בהיותנו עלי אדמות לדיכ קב בכל עת, ולהתמיד בהפרת הטוב אלך ובאהבה עצומה אלך, ונכני להשריש את הדרך הקדושה הזאת בכנינו ובכני בנינו, ואתה תשלים את מלאכתנו ותכניו שתמנו בלב כל יוצאי חלצנו לעבדך תמיד בלב שלם ונכנס חפצה, ונזכה על ידם לעלות בעולם הבא בכל עת מהיכל להיכל גדול יותר, אמן סלה.

המת, ואת החסד הזה שאדם בריא במוחו, אפשר להבחין על האדם, לפי דבורו ומעשיו. וְלָכוֹן אֵת הַתְּפִילִין שֶׁל יָד מְסִיתִים וְהֵם 'לֵךְ לֵאוֹת', לְרַמֵּז שֶׁהֵן מְכַנְּנוֹת כְּגִיד הַחֲסִידִים הַנִּסְתָּרִים מֵעֵינֵי כְּבִי אָדָם זָרִים, וְרַק הָאָדָם יְכוֹל לְהַבְחִין בָּהֶם עַל עֲצֻמוֹ, וְאֵלֹה אֵת הַתְּפִילִין שֶׁל רֹאשׁ מְנִיחִים בְּגִלְיוֹ, מְפַנֵּי שֶׁהֵן מְכַנְּנוֹת כְּגִיד הַחֲסִידִים הַנִּגְלִים לְעֵין הָאָדָם.

תז"ל (תפילות ז'): 'לך לאות ולא לאחרים לאות', כי התפילין של יד הן כנגד החסידים שבוהו שברק האדם עצמו מרגיש בחסידים אלו ש'ה' עושה עמו, ואלו כנגד אחרים אינם יכולים להבחין בקריאות שמקומת גופו של האדם, מפנין שאדם יכול להתהלך ולהראות כאדם בריא ויתכן שהוא סובל מן הלאים בגופו, רקמנא ל'אצל על תפלין של ראש נאמר: 'ונראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך', כי תפלין של ראש הן כנגד חסד

בחסדי ה' שעליו, ועל ידי זה הרים את עצמו מדרגת בהמה לדרגת אדם ולכן ו'ה' "תושיע ה'", ש'ה' יושיעו בכל מיילי דמיטב, ואמריו תז"ל, שצריך לממשם בתפלין כל שעה, כדי שלא יסוּח דעתו מהן, וקולו בזה שלא להסיח דעת מחסדי ה' ה' הללו שצנעים לאדם.

ישועות נסרות וישועות נגלות

ועל תפלין של יד נאמר: 'והיה לך לאות' ודרשו

השיג לך גם פרנסה ככל יכלתי. מאיר אפר: בודאי שאני רוצה להיות יד יד שליך.

מדי הודות את השוען מהידי שלי ואמרת: לו כפי שאמרת לך, השוען הזה הוא כל הרכוש שלי, וכעת אני נותן לך אותו במתנה ובכך אני מקים את דברי המשנה 'וקנה לך חבר'...

מאיר התביש לקחת ממני את השוען, ובאותה שעה נזכרתי במה שחז"ל מספרים על ר' שמעון בן לקיש שברגע שקבל עליו תשובה, כבר היה נכר עליו שנוי שש כח, כך כן, מאיר כבר מתביש לקחת את השוען שלפני רגע הוא רצה לגול אותו ממני בחזקה. אני התעקשתי אתו שיקח את השוען, ומשם המשכתי לצעד אתו לכאן בית הכנסת. בדרךנו ובבית הכנסת, דברתי אתו וטעם שאר היהודים דברי חיוב ומאיר נקשר אלי מאד.

יום יום הייתי לומד עם מאיר, עד שהוא החליף צורה לאדם ירא שמים, ובין לבין יצרו קשר עם ההורים שלו, עד שלשמתקם הגדולה בשרנו להם שמאיר עומד לחזר הביתה.

חורתי יחד אתו לארץ ישראל וליתתי אותו עד לבית הוריו. כשהגענו, הוריו שמחו מאד במדה שאינה תכנת לתארו, וארחו אותנו על שלחן מכבד מאד. כשסיימו לבקר ברמת המיון, האבא הוציא מהמגרה שלו סכום כסף גדול ואמר לי, את הכסף הזה שמרתי בשביל להשתמש בו על מנת להחזיר את מאיר הבית במדה ויהיה צורך בכסף לשם כך. ומכיון שאהה הייתי שליח ה' להשיב אותו אלינו, אני נותן לך את הכסף הזה במתנה.

כמוכן, תוך כדי בקורי בארץ ישראל, עליתי לבית אמי שתחי' ששמחה מאד בזכינה שנתן לי ה' להעלות יהודי מביא עמיקתא ולהשיבו אל צור מחצבתו. מ. ק. פלעטבוש, ניו יורק.

אני ממחר ללכת!?

חזרתי למקום שבו עמדנו ומצאתי את ה'שוד' עומד ומנגב את העינים שלו... לחצתי לו יד ואמרתי לו: אמר לי יד יד, מה רגש אותך? לאחר כמה שניות שלקחו לי להתאושש, הוא אמר לי: שמי מאיר, ואני רוצה לומר לך שהדברים שאמרת לי הזכירו לי את אמא שלי.

מה הפרוש' שאלתי, והוא ספר: נולדתי בארץ ישראל להורים שומרי תורה ומצוות, ובהיותי ילד, הייתי לא כל כך פשוטו והילדים היו פוגעים בי הרבה, והרגשתי חסר טעם בחיים, עד שלפני שלש שנים, הודעתי להורי שאני נוסע לחוץ לארץ על מנת לחפש ישיבה ללמוד בה.

אמי הרגישה שהיא עלולה להפסיד אותי, והיא בכתה לי הרבה שלא אעשה זאת. אלא שאני לא השתכנעתי לכיזיתי. ביום שנעסעתי לשדה תעופה, היא לותה אותי, וכל הדרך היא בכתה לי בדמעות שלי, ואמרה: מאיר תדע שהתפללתי יבכיתי עלך הרבה מאד שתהיה יהודי ירא שמים, אל תשכח את זה, ותזכר ליצר אתי קשה. אני רוצה לראות אותך יהודי נאמן לה' ומצוותיו.

כמו שאהה רוצה, כשהגעתי לכאן, עזבתי הכל, ומאז לא יצרתי שום קשר עם אמי. נהייתי שודד בדרך, ואין לי שום הנאה בחיים, אפילו הכסף שאני שודד, החברים הרעים שלי גוזלים לי את רבו ואין לי שום כסף בכיס.

בלילות אני נזכר הרבה פעמים באמי ובבכיות הנוראות שהיא בכתה לי, ואני בוכה מרגש ומצעה אר איני רוצה שום דבר איר למלאות את בקשתה. כששמעתי את הדברים של מאיר לחצתי לו טוב ד: והפעם בחמימות גדולה. אמרתי לו: מאיר מהיום אנחנו חברים טובים, ואם זה מקבל עליה אני מוכן

לי: 'עצור מיד'!

אני רוצה מולי בחור גבוה קומה שמאמץ עלי להביא לי את כל כספיי בשביל שאוכל להמשיך לחיות...

ידעתי שאין עלי שום פרוטה, אבל על היד שלי הרי ישנו שוען קרתי שהבחוור האימתי ישמח לשדך אותו... בסעיקתא דשמיא, באותם רגעי לחץ נוראים, עלה בלבי רעיון כזה: אמרתי לי: אם אני כבר נותן לך כסף, למה שאני יתן לך אותו כאן ליד החברים שלך הרי הם יחמדו לקחת לך אותו, אז בא אתי לצד, כדי שםם לא ידעו מה נתיי לך.

לפליאתי, הבחור קבל את הרעיון שלי תוך כדי שחיך עולה על פניו, ונגש אתי לפנה צדדית. כשהגענו לשם, אמרתי לו: אני רוצה לומר לך את האמת, שאין לי שום פרוטה בכיס! השודד פסל לי את היד והרגיש בשוען, ואמר לי: תן לי מיד את השוען!!!

אמרתי לו: אני רוצה לספר לך על עצמי קצת. אני בעצם לא תושב המקום, באתי לרוג כאן בגלל שאני יהודי, וכאן גרים יהודים שלא יודעים הרבה על היהדות שלהם, ואכפת לי לגלות להם מה הקב"ה דורש מהם כיהודים, ולגלות להם פסוקי הקב"ה

אוהב בך אדם שעושים טוב לבריית... בעצם אני אדם שיכול להקרא עני, כי הכסף שלי הוא מועט מאד, כדי ההכרח בשביל לחיות, והשוען הזה הוא מוקרת מאמא שלי האלמנה שמאד מתגעגעת אלי, היא נתנה לי את השוען הזה בכדי שאזכור אותה וצאר אתה קשר כל יום...

כשסיימתי את דברי, הבחנתי שהשודד מנגב את העינים שלו מדמעות ואומר לי: אתה יכול ללכת! החשתי את צעדי ללכת, כשבלי מצמרר מהנס שארע לי, אף לאחר שהתקדמתי, חשתי לעצמי: זה נראה שהאדם הזה הוא נשמה מיוחדת ולמה

חודדים מתקנים

- א.** איזו 'יריקה' קנימת בלבנו כמיו שהייתה קנימת במוזבחה?
- ב.** מה מוזכר לנו ה'אות' של התפילין? ג. אף אדם מסגל להפך את הדם שלו לצבע לבן? ד. במה אנו דומים לילד שפועדיר צעצוע או ממיתק במיקום שטר כסף גדול?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו יקול מתיקות: 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון | הזוכה מפרשת שמות: לוי יצחק כץ, בני ברק.

שלא נעשנו כגויים העבדים

לישמעאלים ישנה מסכת שאינם מביקשים בתפלתם כלום, אלא רק מודים על מה שה' נתן להם, ולא כמו היהודים שמוודים וגם מביקשים. פי הגוי הוא 'עבד', ולעבד אין זכות לבקש כלום, אלא עליו רק להודות על מה שקבל, מה שאין בו היהודים, שאנו 'בנים' לה', כמו שכתוב: 'בנים אתם לה' אלקיכם' וכו' נאמר: 'בני כבדי ישראל', שלכן אנחנו יכולים גם לבקש.

אבל השלמות היא כשהבן מרגיש בעבד, כמו שכתוב במשנה: 'משה עבד ה'', הינו שעליו להרגיש בעבדים, ואף על פי שאנחנו בנים, נרגיש שלא מניע לנו שום דבר, ונרגיש להודות לשמו הגדול, ורק לאחר מכן נבקש את משאלותינו כבנים.